

P.Hoekstra-F.Postma-J.Veenhof, *Het nachtelijk ontslag. Waarom de Kamper Docent A. Steketee in 1882 moest gaan. Een gedocumenteerd verslag.* Uitgeverij Meinema-Delft 1983, 53 blz.

A. Steketee werd door de synode van de Christelijke Gereformeerde Kerk in 1872 benoemd tot docent in de klassieke talen aan de Theologische School te Kampen. Tien jaar later werd hij door de synode geprest om ontslag te nemen. Het besluit daartoe werd in een geheime zitting genomen, waaruit niets bekend is geworden, omdat de aanwezigen de belofte gaven er nimmer met iemand over te spreken. Zo is het ontslag vanaf het begin omgeven geweest met grote geheimzinnigheid. De geruchten en roddels vonden gretig aftrek, terwijl de man om wie het ging zich niet kon verweren: 'het moeilijkste is dat ik niet schrijven kan zonder anderen te kwetsen'.

De auteurs van het nu uitgegeven geschrift vormden een werkgroep die de publicatie voorbereidt van het Steketee-archief dat in het *Documentatiecentrum Nederlands Protestantisme* aan de Vrije Universiteit te Amsterdam is ondergebracht. Het geschrift zelf bestaat uit de publicatie van het manuscript, waarin Steketee zich verantwoordt tegenover de kerkeraad van zijn geboorteplaats. Het stuk is zorgvuldig getranscribeerd en van aantekeningen voorzien. Aan het geheel gaat een inleiding vooraf, waarin het verloop van het tragische gebeuren wordt geschetst, dat aan de Theologische School een rijkbegaafde docent ontnam omdat hij geen paedagogische kwaliteiten zou bezitten. De werkelijkheid was echter dat de leerlingen in de vooropleiding niet in staat waren zijn specifieke kwaliteiten op de juiste waarde te schatten. En nog erger, dat zij die verantwoordelijkheid droegen voor het onderwijs daartoe blijkbaar evenmin bij machte waren.

De 'beknpte publicatie', zoals de auteurs deze uitgave noemen, heeft ons overtuigd van de waarde van een bredere studie, die recht kan doen aan persoon en werk van Steketee.

W.van't Spijker

K. Runia, *Evangelisch - reformatorisch - gereformeerd*, Apeldoorn 1984. 56 bldz. f 8,50.

W. van 't Spijker, *Anthony Brummelkamp. Een terugblik op de Afscheiding*, Apeldoorn 1984. 56 bldz. f 8,50.

Graag kondig ik deze twee brochures aan, uitgegeven door de Willem de Zwijgerstichting (postbus 642, 7300 AP Apeldoorn). Runia tracht enige helderheid te brengen in het gebruik van de termen 'evangelisch', 'reformatorisch' en 'gereformeerd', die elkaar gedeeltelijk overlappen, door het ontstaan en de geschiedenis ervan na te gaan, uiteraard in kort bestek. Ik was nieuwsgierig naar het ontstaan en het gebruik van de eerste term m.n. in de negentiende eeuw; Runia releveert hier alleen de Evangelische Alliantie. Bijzondere aandacht krijgt de verhouding gereformeerd-'evangelical'.

Van 't Spijker heeft een sympathiek gestelde biografie over een sympathiek mens geschreven, zonder daarbij de pretentie te hebben gehad iets nieuws te